0 - 3 jaar

SPEEL TIP

Materiaalchecker

Kinderen spelen als vanzelf, spelen is iets wat automatisch gaat. Spelen is dé manier voor kinderen om de wereld te ontdekken. Die wereld is véél meer dan enkel speelgoed. Spelen is materiaal manipuleren, ontdekken, verkennen, combineren... Door materiaal komen kinderen op ideeën. Door hen voldoende en gevarieerd speelmateriaal aan te rijken kan je hen extra prikkels en speelimpulsen geven.

Onder speelmateriaal verstaan we alles wat voor kinderen interessant is om mee te spelen. Een oude telefoon, dekseltjes van lege potten, een stuk stof, natuurmateriaal,… Speelmateriaal is dus veel meer dan alleen speelgoed. Speelgoed is alles wat speciaal ontwikkeld is voor het spelen van kinderen. Vaak te koop in speelgoedwinkels.

Benieuwd of jij voldoende en gevarieerd speelmateriaal van alle categorieën in je opvang hebt? Met de **checklist** op pagina 2 krijg je snel een overzicht.

Heb je de checklist ingevuld en wil je je speelmateriaal aanvullen? Bekijk dan de **fiches** op pagina's 4 t/m 10. Ze geven je inspiratie per categorie én je krijgt ook telkens enkele prikkelende vragen die je kan beantwoorden. Je ziet hoe je dat materiaal kan variëren of uitbreiden.

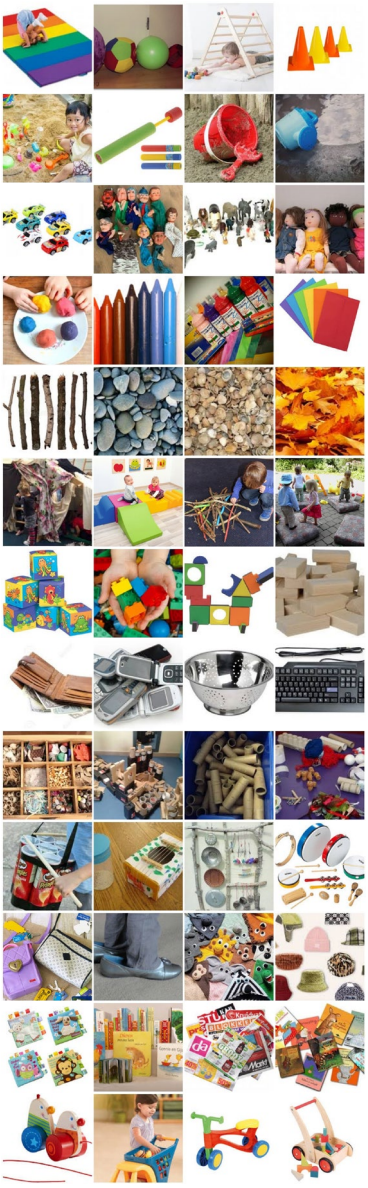

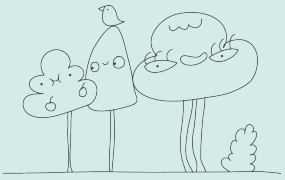

www.speelbank.be

Diverscity vvsg

Speeltip samengesteld door

oMvormiNg en Speelmakers

Checklist

In deze tabel kan je aankruisen welke materialen aanwezig zijn en in hoeverre ze beschikbaar zijn.

	Er is niets te vinden in de opvang.	*Er zijn enkele dingen, maar niet veel.*	*Er is voldoende materiaal voor de aanwezige kinderen.*	*Het materiaal neemt proportioneel te veel van de bergruimte of speelruimte in.*	*Het materiaal zit in een kast of bergruimte en wordt haast nooit uitgehaald*	*De kinderen kunnen ermee spelen als je het zelf uithaalt*	*De kinderen kunnen het materiaal zien, aanwijzen en zelf nemen.*
	Aanwezig?				**Beschikbaar?**		
	Niet	**Weinig**	**Genoeg**	**Te veel**	**Nooit**	**Soms**	**Altijd**
Muziekinstrumenten							
Rollend materiaal en voertuigen							
Water en zandmateriaal							
Knutselmateriaal							
Sport- en bewegingsmateriaal							
Groot materiaal							
Fantasiemateriaal							
Klein bouwmateriaal							
Waardevol kosteloos materiaal							
Verkleedmateriaal							
Natuurmateriaal							
Boeken							
Levensecht materiaal							

Hoeveel is genoeg? Enkele tips:

- Met hoeveel kinderen speel je gemiddeld met dit materiaal? Is er voor elk kind minstens één stuk (of een uitdagende hoeveelheid?)
- Is het materiaal om samen mee te spelen? Of eerder alleen? Van materiaal dat kinderen delen, of waar ze om de beurt mee spelen, hoef je niet zo veel te voorzien. Spelen is ook soms leren delen.
- Een grote hoeveelheid is extra bijzonder voor kinderen: van welk materiaal kan je met weinig moeite 'veel van hetzelfde' voorzien?
- Observeer kinderen tijdens het spelen. Tel hoeveel van elk materiaal ze gebruiken.

Conclusie

Wat valt op in de tabel? Formuleer voor jezelf enkele besluiten:

★ Het is niet nodig om op elk moment materiaal uit elke categorie te voorzien. Je kan wel op nieuwe ideeën komen als je materiaal wil verzamelen, aankopen en aanbieden aan de kinderen.

★ De variatie zorgt ervoor dat kinderen geprikkeld worden, hun creativiteit gestimuleerd wordt en ze meer uitgedaagd zijn om op ontdekking te gaan. Met een brede variatie aan materiaal zorg je er bovendien voor dat je binnen de verschillende ervaringsgebieden en ontwikkelingsdomeinen kan werken.

Inspiratie

Onderstaande fiches geven je inspiratie per categorie én je krijgt ook telkens enkele prikkelende vragen die je kan beantwoorden. Je ziet hoe je dat materiaal kan variëren of uitbreiden.

Muziek

Tamborijn, xylofoon, fluit, trommel, bellen, rammelaar, regenbuis, liedjesboek, CD, radio, microfoon,...

- *Denk je aan materiaal trommelen/slaan – rinkelen – schudden – fluiten – melodie?*
- *Komen kinderen in aanraking met verschillende genres muziek? Niet enkel kinderliedjes, maar ook klassiek, jazz, …?*

Rollend materiaal en voertuigen

Autoband, blauwe ton, skateboard, loopfiets, duwauto, loopkar, winkelkar, driewieler, kast of stoel op wielen, ...

- *Kunnen kinderen de rollende materialen gebruiken om zélf op te zitten, iets mee te vervoeren, mee rond te rijden?*
- *Zijn er makkelijkere en moeilijkere rollende materialen en voertuigen?*

Water en zandmateriaal

Vormen, emmer, schepje, hark, zeef, eendjes, gieter, bootjes, buizen en goten, waterpistool, spuit, …

- *Welk materiaal is er om te vullen? Wat om te scheppen? Zijn er verschillende opties om uit te kiezen?*
- *Kunnen kinderen ook binnen met zand, water of andere losse materialen spelen?*
- *Welke materialen uit andere categorieën zijn leuk om met zand of water te combineren?*

Knutselmateriaal

Papier, stiften, lijm, karton, wol, schaar, verf, borstels, rubberbladen, veren, kleurpotloden, wasco, plasticine, klei, …

- *Welk materiaal wordt verbruikt bij een activiteit? Hoe zorg je ervoor dat je het aanvult?*
- *Is er ook variatie in gebruiksmateriaal? Verschillende scharen, penselen, potloden, wasco's?*
- *Mogen kinderen ook knutselen met ander materiaal, bijvoorbeeld verven met blokken?*

Sport- en bewegingsmateriaal

Kegels, verschillende ballen, mat, klimrek, kruiptunnel, wip, glijbaan, schommel, activity center...

- *Lopen, springen, vliegen, kruipen, klimmen, vallen, opstaan... zijn alle manieren van beweging mogelijk?*
- *Welk materiaal stimuleert welke beweging?*
- *Is er moeilijk en makkelijk materiaal te vinden?*

Groot materiaal

Autoband, touw, doek, drankbak, grote zachte blokken, quadro, stokken, kussens, krukje of stoel...

- *Kunnen kinderen dit materiaal zelf nemen?*
- *Welke materialen zijn voor hen nét haalbaar om te vervoeren (en dus extra uitdagend)?*
- *Hoe kan je dat nog meer stimuleren?*

Fantasiemateriaal

Pop en poppenspullen, playmobil, auto's, dino's, poppenkastpop, speelgoeddieren, ...

- *Speelt het fantasiemateriaal in op de leefwereld van kinderen?*
- *Wat houdt hen bezig en hoe kan je dat stimuleren?*

Klein bouwmateriaal

Duplo, houten blokken, plastiek blokken, bouwsystemen, knikkerbaan, puzzels...

- *Verschilt dit materiaal in moeilijkheid? Wat is makkelijker voor jonge kinderen, wat is moeilijker voor grotere kinderen?*
- *Welke materialen kan je combineren met elkaar?*
- *Van welk materiaal is er zoveel dat het spectaculair wordt?*

Waardevol kosteloos materiaal

WC-rollen, eierdozen, yoghurtpotten, botervlootjes, kartonnen rollen, kranten, schelpen, dozen, doeken, melkblikken, stenen,...

- *Hoe kan je dit inzetten bij de andere categorieën?*
- *Heb je een plan om dit soort materiaal voortdurend te verzamelen en op te slaan?*
- *Hoe kan je ook meer bijzonder materiaal vinden?*

Verkleedmateriaal

Hoeden, handtassen, dassen, strikken, schoenen, jassen, broeken, capes, schorten, ...

- *Hoe kan je voor een leuke variatie zorgen? Denk aan verschillende kledingstukken, maar ook kleuren, soorten stof, texturen…*
- *Hoe maak je dit materiaal veilig genoeg voor kinderen?*

Natuurmateriaal

Takken, bladeren, kastanjes, stenen, mos, schors, aarde, boomstronken, eikels, schelpen, dennenappels, ...

- *Hoe zorg je in de buitenruimte voor (extra) los materiaal?*
- *Hoe breng je dit naar binnen?*

Boeken

Knisperboeken, voorleesboeken, strips, kartonnen prentenboeken, tijdschriften, kranten, ...

- *Zijn er boeken op maat van elke leeftijd?*
- *Heb je ook boeken in andere talen – fantasietaal – met enkel prenten?*
- *Heb je 'levensecht' leesmateriaal, bijvoorbeeld reclamefolders?*
- *Welke boeken mogen kinderen zelf nemen om te ontdekken? Welke hou je apart om voor te lezen? Waarom?*

Levensecht materiaal

Telefoontoestel, toetsenbord, computerscherm, oude schoenen, kookpot, kassa, rekenmachine, oude munten ...

- *Waar kan je aan dit materiaal raken? Via de gemeente, op rommelmarkten of in de kringwinkel?*
- *Hoe maak je dit materiaal veilig genoeg voor kinderen?*

2020-06-09-004